

RUS verksamhetsberättelse 2024

RUS - REGIONAL UTVECKLING &
SAMVERKAN I MILJÖMÅLSSYSTEMET

Länsstyrelserna

RUS verksamhetsberättelse 2024

Verksamhetsberättelsen är godkänd av RUS styrgrupp vid mötet 2025-02-05 och i länsrådsutskott för miljö och energi genom kontaktlänsråd för miljömålen. Dokumentet biläggs redovisningen till Naturvårdsverket av RUS verksamhet 2024.

RUS verksamhet under året redovisas här först kortfattat och med ekonomisk redovisning. I **bilaga 1** redovisas verksamhetsplanens samtliga punkter mer utförligt. RUS verksamhet 2024 redovisas kortfattat i ÅR för samtliga länsstyrelser och denna text återges här.

RUS är samverkansorgan för miljömålsarbetet regionalt. I styrgruppen ingår berörda länsstyrelseverksamheter, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket (adj.) och Sveriges kommuner och regioner (adj.). Arbetet förankras i länsrådsutskottet för miljö och energi. I arbetsgruppen ingår personer från olika länsstyrelser och Skogsstyrelsen. Löpande dialog sker också med Naturvårdsverket. RUS och nyckelfördelade medel till varje länsstyrelse finansierades 2024 av anslag via Naturvårdsverket (samt vissa andra medel för att täcka underskott). Kontaktlänsråd för RUS är länsrådet i Länsstyrelsen Gävleborg (för närvarande vikarierande landshövding). RUS har sin administration i Gävleborg där också RUS verksamhetsledare är anställd.

Vision för RUS är: "Miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030." Detta har varit utgångspunkt för arbetet under året. Verksamhetsplanens 15 mål för 2022–2024, som lades fast i verksamhetsplanen för 2022, följs upp i verksamhetsberättelsen 2024, se **bilaga 2**. Generellt utvecklas verksamheten i målens riktning.

Verksamhetsplanen 2024 listar ett antal aktiviteter. Det framgår också om de är särskilda utvecklingsinsatser liksom vilka som är särskilt prioriterade för året. Allt är resurssatt. Strukturen förenklades 2024 jämfört med tidigare år.

Huvudsaklig verksamhet under året redovisad i årsredovisningen

Här återges gemensam text i länsstyrelsernas årsredovisning.

"Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) arbetar med miljömålsuppföljning, stöd i åtgärdsarbetet och förstärker länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. Arbetet bedrivs utifrån en verksamhetsplan med mål för 2022–2024. I styrgruppen ingår berörda chefsnätverk på länsstyrelserna, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket

och SKR som adjungerade. I arbetsgruppen ingår medarbetare från flera länsstyrelser. RUS finansieras genom anslag 1:2 Miljöövervakning.

Exempel på prestationer:

- Lanserat budskap för att stärka miljömålsuppdraget framåt när miljömålen fyllt 25 år. Tillsammans med Naturvårdsverket publicerat film om miljömålen 25 år.
- Samordnat regional årlig uppföljning av miljömålen som underlag för nationell uppföljning och regional kunskap. Sett över hur uppföljningen kan utvecklas. Bidragit i miljöövervakning och miljöinformationsförsörjning.
- Tagit fram vägledning för länsstyrelsernas åtgärdsprogram och att verka för miljömålen. Medverkat i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen. Genomfört olika erfarenhetsutbyten.
- Inom projekten samhällsekonomisk analys, synergier, länstransportplanering och hållbar betesbaserad nötköttsproduktion publicerat rapporter och kommunicerat resultat. Bidragit i myndighetssamarbetet samverkansplattform urban utveckling. Genomfört 10 webinarier om hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi för länsstyrelser, regioner och kommuner.
- Samordnat, medverkat i och kommunicerat arbete inom Miljömålsrådet och Agenda 2030.
- Medarrangerat miljömålsdagarna i Luleå och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Bedömningen är att RUS insatser i allt väsentligt bidragit till de uppsatta målen för 2022-2024.”

Utfallet för aktiviteterna 2024

Miljömålsuppföljning

Följande har genomförts som planerat:

- Miljömålsuppföljning - regional kontaktyta, samordning, stöd regionalt, PRIORITERAT
- Miljöövervakning, PRIORITERAT
- Förvaltning och samverkan miljödata och informationsförsörjning
- Översyn och utveckling av regional miljömålsuppföljning
Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

Följande har delvis genomförts som planerat:

- Indikatorutveckling

Stöd i åtgärdsarbetet

Följande har genomförts som planerat:

- Kunskapsförmedling, löpande dialog och medverkan
- Stöd till kommunernas miljömålsarbete, PRIORITERAT
- Miljömålsdagarna
- Miljömålsrådet, samordning och medverkan, PRIORITERAT
- Åtgärdswebb för miljömålen, förvaltning
- Miljömålsprocessen fokus länsstyrelseinstruktionen 6 §
Delvis särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT
- Agenda 2030, miljödimensionen av hållbar utveckling, PRIORITERAT
- Målkonflikter och synergier, särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT
- Strategisk samhällsplanering, PRIORITERAT
- Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion, PRIORITERAT
- Länstransportplanering, PRIORITERAT
- Kulturmiljö
- Landsbygd, lantbruk och livsmedelsstrategier
- Hälsöfrämjande processer som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling

Följande har delvis genomförts som planerat:

- Miljömål i regional tillväxt och näringsliv Delvis särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT
- Grön infrastruktur, ekosystemtjänster och skog
- Robusthet, resiliens och beredskap, särskild utvecklingsinsats

Kommunikation och organisation

Följande har genomförts som planerat:

- Nobelmötet, PRIORITERAT
- Länsstyrelse- och myndighetsdialog
- RUS styr- och arbetsgrupp samt organisationsutveckling
PRIORITERAT
- Kommunikationsarbete
- Miljömålen 25 år och hur vi stärker miljömålsuppdraget
Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

Ekonomisk redovisning

2024	Budget, kr	Utfall, kr	Kommentar
Löner, resor m.m. RUS	3 700 000	4 259 660,71	<p>Avser RUS arbetsgrupps löner och omkostnader, lejonparten av summan. Ingår arbetsgruppens tvådagarsmöte (57 371 kr).</p> <p>Ingår också extra resurs 140 h för konsumtion/cirkulär ekonomi som i budgeten var under posten projekt (ca 80 000 kr).</p> <p>I budgeten planerad arbetstid arbetsgruppen 795 dagar (drygt 3,5 tjänster). Något mer tid och för lågt räknad lön är orsak till att budgetposten överskridits.</p> <p>(21 327,47 kr har därtill erhållits av FO vatten och miljömål för arbete i RUS. Denna summa hålls utanför denna redovisning.)</p>
Arrange- mang	200 000	234 440,00	Miljömålsdagarna (underskott): 94 696 kr. Nobel-mötet (kostnader för konferens och föreläsararvode): 137 744 kr.
Projekt/ insatser	550 000	451 500,71	<p>Direkta medel har använts för:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rapport samverkansåtgärd grön infra Miljömålsrådet: 100 000 kr - Webinarie förändringsledning: 17 500 kr - Nötköttprojekt (ytterligare): 50 000 kr - Agenda 2030 (konsult m.m.): 42 570 kr - Hälsa (extern resurs 100 h): 76 431 kr. <p>Vid omfördelning medel från RUS till projekt: Västerbotten (hållbarhetsveckan): 30 000 kr Jönköping (biologisk mångfald näringsliv): 63 000 kr Stockholm (massor): 72 000 kr</p>
Övrigt	50 000	0	I VP inkl. webb, kommunikation.
Summa RUS	4 500 000	4 945 601,42	<p>Underskott 445 601,42 kr.</p> <p>LEKS (klimat och energi) finansierar 220 000 kr till RUS för gemensamma insatser (länstransportplanering, samhällsplanering och förändringsledning). Minskar underskottet till 225 601,42 kr. Kvarvarande fördelade nyckelmedel är knappt 200 000 kr. Dessa går också till att finansiera underskottet. Resterande underskott tar Länsstyrelsen Gävleborg.</p> <p>(6,0 milj. kr regionala miljömålsmedel 2024 via anslag 1.2. Av dessa budgeterades 4,5 milj. kr till RUS och 1,5 milj. kr till alla län via nyckel. Egen redovisning finns för nyckelmedlen liksom samlad redovisning.)</p>

Bilaga 1: Redovisning av vad som utförts inom samtliga aktiviteter i verksamhetsplanen

Miljömålsuppföljning

Resursåtgång

Denna verksamhet har nästan helt finansierats genom RUS arbetsgrupps tid. I verksamhetsplanen 2024 tidsattes denna till 247 arbetsdagar. Arbetsgruppen bedöms vid uppföljningen ha lagt ned ungefär denna tid. För aktiviteten Indikatorutveckling bedöms något mindre tid lagts.

Uppföljning av aktiviteter

Miljömålsuppföljning - regional kontaktyta, samordning, stöd regionalt PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 119 dagar
Har genomförts som planerat.

Länsstyrelserna har genom RUS har deltagit i NV:s målarbetsgrupp och samverkansgrupp. Löpande dialog har skett med Naturvårdsverket, nationellt målansvariga myndigheter med flera.

RUS har i samråd med Naturvårdsverket tagit fram anvisningar för RÅU. Små förändringar gjordes jämfört med föregående år. RUS har ordnat Skypemöten för målansvariga på länsstyrelserna och Skogsstyrelsen samt miljömålssamordnare, där nationellt målansvariga deltagit. Möten har ordnats för alla miljö kvalitetsmål och kulturmiljö, liksom ett startmöte där också generationsmålet tagits upp. Nästan alla länsstyrelser har deltagit vid varje möte. Genom mötena får länsstyrelserna stöd i arbetet och dialog med nationella nivå. Mötena spelades in och dokumentation finns på RUS samarbetsyta. För några mål genomfördes ytterligare möten för att bl.a. presentera anslutande miljödata. Effekter av åtgärder uppmärksammades vid årets möten.

RUS har ansvarat för att länens uppföljningar sammanställts målvis som underlag för de nationellt målansvariga, lagt upp RÅU på RUS webbplats samt tagit fram ett kommunikationsmaterial. Vidare under vintern

sammanfattat och analyserat länens uppföljning 2023 som underlag för nationellt målsvariga och skrivit ett regionalt kapitel till Naturvårdsverkets rapport till regeringen. Motsvarande arbete för 2024 års uppföljning påbörjades i slutet av året.

RUS har tillsammans med Naturvårdsverket planerat och samordnat den regionala uppdateringen av miljömålsindikatorerna på sverigesmiljomål.se vår och höst. RUS har erbjudit och gett extra stöd till ett par län i samband med uppdateringarna. RUS ansvarar för den regionala dataförsörjningen, malltexter och kvalitetsgranskning av regionala indikatortexter.

Miljöövervakning PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 35 dagar
Har genomförts som planerat.

Ett förslag till aktivitetsplan för hur arbetet ska bedrivas vidare har tagits fram utifrån det tidigare RUS-projektets analysrapport med sex slutsatser. Planen är även baserat på workshoppar som genomfördes vid Nobelmötet och miljöövervakningsdagarna i Uppsala i hösten 2023. Förslagen till framtagna aktiviteter framåt har även bearbetats vid workshop på Nobelmötet i december 2024.

Vid de målvisa skypemötena inför RÅU 2024 fanns en särskild punkt om var miljöövervakning och data finns för de mål där data samlas in genom miljöövervakningen.

Vid miljöövervakningsdagarnas samordnarträff 3 september 2024 genomfördes workshop med fokus på samverkan mellan regional och nationell miljöövervakning inom varje programområde där en av 6 frågor specifikt handlade om data: Hur ser vi till att leverera det som användare av data behöver, vad gäller exempelvis datakvalitet, parametrar, geografisk täckning, underlag för miljömålsuppföljning och rapportering etc?

Ett utkast till aktivitetsplanen har stämts av med RUS styrgrupp i november 2024. RUS har också haft dialog med ny chefsgrupp för miljöövervakning under länsstyrelsernas miljönätverk. Aktivitetsplanen är mogen för beslut under våren 2025.

Förvaltning och samverkan miljödata och miljöinformationsförsörjning

RUS arbetsgrupps tid i VP: 29 dagar
Har genomförts som planerat.

RUS har liksom tidigare deltagit i länsstyrelsernas interna objektfamiljgrupp miljö samt i styrgruppen för förvaltningsobjekt Vatten och Miljömål, där Åtgärdswebb för miljömål ingår. I objektfamiljgruppen har länsstyrelsernas deltagande i myndighetssamverkan kring

miljöinformation löpande diskuterats.

RUS har liksom tidigare deltagit i förvaltningen av den nationella emissionsdatabasen och dess användarråd. Sedan 2021 ingår emissionsdatabasen i SMHI:s Luftwebb. Årets granskning gjordes redan i april eftersom SMHI fått ändrad rapporteringsskyldighet. Vidare var arbetet enklare än tidigare år då underlaget hade färre felaktigheter än föregående år. RUS har deltagit på de två användarråd som varit under året. Vidare har RUS beställt och bearbetat statistik om körsträckor från Trafikanalys och publicerat denna på RUS hemsida.

Energimyndigheten har under året inte haft något möte i användarråd för lokal och regional energistatistik. RUS har medverkat i SEI:s referensgrupp för konsumtionskompassen.

RUS har under året fortsatt arbetet med utveckling av Räkna q! (underlag för kärnindikatorn Skyddad bebyggelse), se redovisning av detta under kulturmiljö i verksamhetsberättelsens del stöd i åtgärdsarbetet.

RUS har på olika sätt och i viss mån, i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer, följt och bidragit i arbetet med anpassningar av systemen samt myndighetssamverkan för informationsförsörjning för miljömålsuppföljningen utifrån regionala/lokala behov. Några särskilda medel ur RUS budget har dock inte avsatts.

Översyn och utveckling av regional miljömålsuppföljning Särskild utvecklingsinsats PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 39 dagar

Har genomförts som planerat.

Under våren förberedde och genomförde RUS en digital workshop på temat översyn och utveckling av regional miljömålsuppföljning. Ett underlag togs fram med olika frågeställningar. Fokus var på regional årlig uppföljning, men även andra frågor av betydelse för framtida miljömålsuppföljning ingick. Workshopen genomfördes den 3 maj med bra deltagande av miljömålssamordnare och chefer från flertalet länsstyrelser och även Skogsstyrelsen och Hav. Dokumentation från workshopen skickades ut till länsstyrelserna, lades upp på RUS samarbetsyta och spreds även till nationella myndigheter.

Utifrån workshopen och vad som framkom vid möten med Naturvårdsverkets målarbetsgrupp och samverkansgrupp togs fram ett underlag med tre tänkbara alternativ för den regionala miljömålsuppföljningen framåt. En slutsats var att större förändringar passar bättre 2025 då regional årlig uppföljning är underlag till fördjupad utvärdering. Anvisningarna för 2024 blev därför i stort sett desamma som tidigare. Underlaget med tre alternativ togs upp på Nobelmötet där

gruppdiskussioner hölls och där alla länsstyrelser också uppmanades att ge sina synpunkter till början av 2025. Vid Naturvårdsverkets målarbetsgrupp har RUS informerat om det regionala arbetet och även efterfrågat dialog framöver.

RUS har under året följt Naturvårdsverkets planering av fördjupad utvärdering 2027 och även inkommit med synpunkter på bl.a. tvärteman där åtgärdsförslag ska tas fram.

Ett av de sju budskapen för hur vi stärker miljömålsuppdraget framåt, se egen aktivitet i verksamhetsberättelsen, tar upp miljömålsuppföljningen.

Indikatorutveckling

RUS arbetsgrupps tid i VP: 25 dagar
Har delvis genomförts som planerat.

RUS har deltagit i vissa utvecklingsinsatser och diskussion om sådana tillsammans med nationella myndigheter, främst Hav, KemI, Boverket och Riksantikvarieämbetet, och själv drivit utvecklingen av räkna q (del av miljömålsindikator). Allmänt kan sägas att arbetet inte är så aktivt, vilket delvis beror på nationella nivåns lägre prioritering.

Etableringen av kategorin fler indikatorer i miljöarbetet på Sverigesmiljömål.se, som RUS verkat för, har varit fortsatt pausad.

Ett planerat och påbörjat arbete i RUS med att identifiera ytterligare miljömålsindikatorer som skulle kunna redovisas regionalt och lokalt har inte fullföljts under året. Planerat möte med RKA för avstämning av miljömålsindikatorer på Kolada genomfördes inte heller av olika skäl.

Genom Agenda 2030-arbetet har RUS följt ett länsstyrelsearbete kring analys och data där man särskilt tittar på underlag för att visa Läget i länet. SCB uppdrag om uppföljning av Agenda 2030 har upphört och även den samverkansgrupp för detta där RUS deltog.

Stöd i åtgärdsarbetet

Resursåtgång

Denna verksamhet har huvudsakligen finansierats genom RUS arbetsgrupps tid. I verksamhetsplanen 2024 tidsattes denna till 381 arbetsdagar. Arbetsgruppen bedöms vid uppföljningen ha lagt ned ungefär denna tid eller något mer. Miljömålsrådet är den största posten. För länstransportplanering och samhällsekonomisk analys har mer tid lagts än planerat. RUS-medel har bland annat gått till olika projekt som framgår i den ekonomiska redovisningen.

Uppföljning av aktiviteter

Kunskapsförmedling, löpande dialog och medverkan

RUS arbetsgrupps tid i VP: 36 dagar

Har genomförts som planerat.

Under hösten genomfördes en enkät till länsstyrelserna om hur RUS vägledning och webinarier använts, nyttan av dessa och önskemål framåt. Frågor ställdes om 20 skriftliga vägledningar från 2016 till nu och 10 olika webinarieformer. Svar inkom från 19 länsstyrelser. Generellt är RUS arbete uppskattat och ses som nyttigt. Flera förslag till förbättringar lämnas. Användningen av de skriftliga vägledningarna varierar mellan 6 och 68 procent, där låg användning delvis kan förklaras av att en del vägledningar är gamla och ej har uppdaterats. Resultat och iakttagelser har diskuterats i styrgruppen och presenterats vid Nobelmötet. Fortsatt analys kommer ske 2025.

Under 2024 har RUS publicerat sju rapporter, vilka framgår under andra aktiviteter i verksamhetsberättelsen. Dessa har spridits brett och lagts upp på RUS webbplats.

Liksom tidigare har referensgrupper funnits för konsumtion och cirkulär ekonomi, kommunstöd, gröna frågor, kulturmiljö och folkhälsofrågor. Deras verksamhet beskrivs under andra aktiviteter.

Kunskap och information har förmedlats via många kanaler, vilket framgår under andra aktiviteter. Löpande dialog och deltagande vid olika möten har skett med en mängd aktörer, inom länsstyrelserna och andra.

Omvärldsbevakning har skett löpande och varit punkter vid möten i arbetsgruppen och styrgruppen.

RUS har bidragit i och följt flera nationella uppdrag, bland annat de som tas upp i verksamhetsplanen. RUS har deltagit i ett av de två mötena i Naturvårdsverkets samrådsgrupp för samhällsekonomisk analys.

Viss dialog har skett med Naturvårdsverket om Sverigesmiljömål.se.

Stöd till kommunernas miljömålsarbete PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 14 dagar

Har genomförts som planerat

Dialog och samarbete har skett med SKR i olika frågor. Under hösten hölls ett eget avstämningsmöte med SKR om RUS verksamhet samt övergripande om miljömålen och kommunernas perspektiv.

Under året ordnades som planerat två möten i RUS referensgrupp där åtta kommuner och tre länsstyrelser ingår. Ett syfte är att få in synpunkter från kommuner om deras behov och önskemål på

länsstyrelserna. SKR inbjuds också att delta. I referensgruppen har Miljömålsrådets område hälsa som drivkraft och dess tema om utveckling av data tagits upp. Naturvårdsverket har deltagit och de har också intervjuat deltagarna i referensgruppen avseende tillgänglighet och behov av data.

Ett nätverksmöte/webbinarium arrangerades den 31 maj där alla kommuner i landet bjöds in med hjälp av länsstyrelserna. Även länsstyrelserna var inbjudna. Mötet hade temat Miljö & Hälsa. Cirka 200 personer deltog. Aktörer som föreläste och inspirerade under träffen var Folkhälsomyndigheten, Naturvårdsverket, Region Dalarna, Lund och Helsingborg kommun.

Enligt verksamhetsplanen skulle ytterligare ett sådant nätverksmöte ha ordnats under året, men det andra hanns inte med, men planering påbörjades. Däremot ordnades ett stort antal frukostmöten i aktiviteten hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi, se denna.

I den enkät om stöd och vägledningar som RUS gjort under året ställdes frågor om Vägledning för lokalt arbete med miljömål och Agenda 2030. Länsstyrelsernas svar visar att denna är känd och användes både av länsstyrelser och kommuner. Några särskilda insatser för att utvärdera och sprida vägledningen mer i övrigt har inte gjorts.

Flera andra insatser i RUS verksamhet har på olika sätt nått och berört kommuner och även regioner.

Miljömålsdagarna

RUS arbetsgrupps tid i VP: 19 dagar
Har genomförts som planerat.

Miljömålsdagarna genomfördes i Luleå den 21-22 maj med temat Miljömålen 25 år - perspektiv i en snabb samhällsomställning och med ca 150 deltagare. Huvudarrangör var Länsstyrelsen Norrbotten, Naturvårdsverket och RUS, som medverkat i styr- och projektgrupp. Därtill medarrangörerna Svenskt Näringsliv, Luleå tekniska universitet, Luleå kommun och Region Norrbotten. Arrangemanget ingick i länsstyrelseveckan i Norrbotten.

Programmet omfattade ett flertal föredrag, panelsamtal och utflykter. Miljöminister Romina Pourmokhtari deltog, liksom Norrbottens landshövding och Naturvårdsverkets generaldirektör. Därtill företrädare för Tillväxtverket, Naturskyddsföreningen, Sametinget, Sveriges Lantbruksuniversitet, Boverket, H2 Green Steel, Norrbottens flygflottilj F21, Riksantikvarieämbetet och många fler. Flera medarbetare vid Luleå tekniska universitet bidrog med forskarperspektiv. Miljömålen 25 år uppmärksammades med historisk tillbakablick av RUS, panelsamtal, premiär av filmen miljömålen 25 år, se vidare egen aktivitet samt

middagstal och tårta.

Utvärderingen av miljömålsdagarna visar att arrangemanget var uppskattat. Programmet fick betyg 8 av 10 möjliga av de som svarat.

I Luleå meddelandes att miljömålsdagarna 2025 blir i Västra Götaland, där de första miljömålsdagarna var 2003. Under hösten började arrangemanget att planeras, bl.a. med en workshop där Västra Götalands länsöverdirektör deltog.

I verksamhetsplanen ingick att tillsammans med Naturvårdsverket se över hur miljömålsdagarna ska arrangeras framåt när de nu varit i alla län. Frågan har diskuterats inom RUS under året, med målsättningen att vid 2025 års miljömålsdagar i Borås kunna ge besked om detta.

Miljömålsrådet, samordning och medverkan PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 69 dagar

Har genomförts som planerat.

RUS har liksom tidigare bidragit som länsstyrelsernas kontaktperson till Miljömålsrådet, med samordning av länsstyrelserna samt genom medverkan i rådets samtliga fem programområden, vilket inneburit medverkan i många möten och arbete däremellan. Länsstyrelsernas medverkan i rådets arbete under 2024 redovisas samlat i Gävleborgs årsredovisning, en text som återges här:

”Samtliga länsstyrelser har i uppdrag att bistå Miljömålsrådet. Länsstyrelsernas medverkan i rådets arbete under 2024 redovisas samlat i Gävleborgs årsredovisning.

Länsstyrelserna ingår tillsammans med 18 nationella myndigheter i Miljömålsrådet, som regeringen inrättat och vars uppdrag pågår till maj 2026. Landshövdingen i Gävleborg har även 2024 företrätt länsstyrelserna i rådet. Länsstyrelsernas medverkan i rådets arbete är förankrat med berörda länsrådsgrupper och chefsnätverk. Miljömålsrådets arbete tas löpande upp vid landshövdinge- och länsrådsmöten och genom information och webinarier riktade till samtliga länsstyrelser. Beredning och kontaktpersoner till rådet är kontaktlänsråd miljösmål och verksamhetsledaren för RUS (Regional Utveckling och Samverkan i miljö målssystemet).

År 2024 har Miljömålsrådets arbete huvudsakligen, liksom föregående år, bedrivits i de fem programområden som rådet beslutat om. Dessa är: Ramverk för nationell planering, Samverkan för ett hållbart livsmedelssystem, Hälsa som drivkraft för miljömålen och hållbar utveckling, Cirkularitet i klimatomställningens materialflöden och Kolinlagring och biologisk mångfald i landbaserade ekosystem. Länsstyrelserna har deltagit i samtliga områden med medarbetare från

ett flertal länsstyrelser och gemensamma organ. I ramverk nationell planering har länsstyrelserna varit drivansvariga i temaområdena kumulativa effekter på renskötsel och samisk kultur och stora solcellsanläggningar på mark. Därtill har länsstyrelserna varit drivande i den fristående samverkansåtgärden Funktionell grön infrastruktur. Närmare 30 personer från länsstyrelserna har deltagit på operativ nivå i arbetet.

Mer redovisning av Miljömålsrådets arbete finns i dess årsredovisning till regeringen.”

Inom samverkansåtgärden funktionell grön infrastruktur har en rapport, Ekosystem och biologisk mångfald, publicerats (finns på www.rus.se) som RUS bidragit till finansieringen av. I samverkansåtgärden ingår följande leveranser: 2024-2025: rapport om myndigheternas indikatorer m.m. 2024, expertseminarier 2024-25 (indikatorlistor tas fram), förslag till indikatorer och mål presenteras 2025.

Arbetet inom Miljömålsrådet tas även upp under andra aktiviteter i verksamhetsberättelsen, då det kopplas till andra pågående aktiviteter.

Åtgärdswebb för miljömålen, förvaltning

RUS arbetsgrupps tid i VP: 9 dagar

Har genomförts som planerat.

Åtgärdswebb för miljömålen (ÅW) ligger under förvaltningsobjektet (FO) Vatten och Miljömål och finansieras med andra medel än RUS medel. RUS verksamhetsledare medverkar i applikationsrådet och en person i RUS arbetsgrupp är en av två objektspecialister.

Insatser som gjorts under året redovisas i verksamhetsberättelsen för förvaltningsobjektet. Systemet som åtgärdswebben är byggt i uppraderades under hösten för att klara kraven för säkerhet och innan dess har ingen annan förbättring kunnat genomföras.

Under året kom beskedet från leverantören Hypergene att ÅW inte kommer att kunna finnas kvar efter utgången av 2026, men kommer fungera fullt ut fram till dess. Hypergene meddelade också att planerad integration med länsstyrelsernas IT-system för verksamhetsplanering (LISA 2.0) inte kan genomföras. Detta var ett oväntat och tråkigt besked. Under hösten har FO i samråd med RUS tagit fram ett förslag på förstudie för Åtgärdswebb 2.0 som planeras genomföras 2025 och där RUS styrgrupp beslutat delta och bidra.

Under året har också ett arbete i samarbete mellan FO och RUS genomförts avseende funktionen åtgärdsbanken och uppföljning av samhällsekonomiska effekter. Se mer om detta under aktivitet Miljömålsprocessen... nedan.

Vid Nobelmötet genomfördes en workshop om behov och önskade funktioner i den framtida åtgärdswebben 2.0.

Miljömålsprocessen fokus länsstyrelseinstruktionen 6 § Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 55 dagar
Har genomförts som planerat.

Vägledning med rekommendationer för länsstyrelsernas arbete med åtgärdsprogram och att verka för miljömålen fastställdes av RUS styrgrupp 1 februari 2024 och med beaktande av synpunkter från remiss.

Två erfarenhetsutbyten om åtgärdsprogram har ordnats under året, i form av digitala tvåtimmarsmöten, ett övergripande och ett med tema uppföljning. Upplägget har varit inramning från RUS, exempel från olika länsstyrelser och diskussion med erfarenhetsutbyte och önskemål framåt. Ca 30 personer från flertalet länsstyrelser deltog vid varje möte. Åtgärdsprogram har samlats på samarbetsytan. Någon referensgrupp i RUS för dessa frågor, som ingick i verksamhetsplanen, har inte bildats.

Digital ny mötesform en timme med öppen agenda s.k. Miljömålsfrukost har genomförts första onsdagen varje månad under året med start i maj. Deltagandet har varit 12-20 personer och mötena har dokumenterats. Mötesformen bedöms som välkommen och ska utvärderas efter ett år.

Påbörjad vägledning för integrering av miljömål i länsstyrelsernas verksamheter har inte slutförts, men planen är att det ska ske våren 2025 då ett erfarenhetsmöte på detta tema också planeras.

Mötesserien med digitala inspirationsmöten om förändringsledning har fortsatt med teman hämtade från utbildningarna i förändringsledning och från utmaningar i våra främjandeuppdrag. Inbjudan har gått till energi- och klimat, klimatanpassning, miljömål, samhällsbyggnad. Två möten har genomförts där dokumentation finns på RUS samarbetsyta (i verksamhetsplanen skulle 3-4 ordnas). Första webinarier var ett som flyttats från dec 2023 med tema Nya metoder för att hantera komplexitet och visualisera förändring med exempel från Dalarna. I juni genomfördes webinarier Papperstiger eller verklig förändring? Hur får man strategin/åtgärdsprogrammet att göra skillnad? med Helena Lindqvist, Lighthswitch AB (42 deltagare).

Under hösten har möten genomförts med Vinnova kring deras fleråriga program kopplat till styrning av komplexa frågor. Planen var att de skulle hålla ett webinarium kring detta under november men de saknade utrymme för detta. Dialogen landade i stället i att de hjälper arbetsgruppen att utveckla ett koncept för inspirationsföreläsningar under 2025 som bygger på de erfarenheter som kommit från deras program.

Under hösten tog RUS och LEKS fram ett upphandlingsunderlag för grundkurser i förändringsledning som skickades ut strax före julhelgerna. Framför allt vänder sig kurserna till klimat- och energistrateger men med utrymme för miljömålssamordnare. En av de upphandlade kurserna kommer att erbjudas kommuner i Dalarna.

Ett mål för 2024 var att uppdatera den rapport som använts i förändringsledningskurserna utifrån erfarenheterna från de genomförda kurserna. Det har inte hunnits med.

Rapport Samhällsekonomisk analys i miljömålsarbetet – en guide för länen blev klar i slutet av april. Rapporten spreds brett till län och nationella miljömålsmyndigheter tillsammans med en inbjudan till ett webinarium i oktober. Den presenterades också för länsrådsutskott miljö och energi. Rapporten uppdaterades något i september på grund av att två nya förordningar börjat gälla, EU:s restaurering av natur och förordningen om konsekvensutredningar.

På webinariet i oktober deltog 120 personer från främst länsstyrelser men även från nationella myndigheter och forskningsinstitut, t ex Naturvårdsverket, Boverket, Tillväxtverket, Havs- och Vattenmyndigheten, SGU, Strålsäkerhetsmyndigheten, Livsmedelsverket, Riksantikvarieämbetet, Folkhälsomyndigheten, Trafikverket, Transportstyrelsen, VTI, IVL och Trivector. Utöver en presentation av rapporten hölls även presentationer av Göran Finnveden professor vid KTH, Institutionen för hållbar utveckling, miljövetenskap och teknik samt Thomas Hahn docent vid Stockholm Resilience Centre, samhällsvetenskaplig miljöforskning/ekologisk ekonomi.

Under hösten togs tolv åtgärdsexempel hämtade från Västra Götaland fram till åtgärdsbanken, en funktion i Åtgärdswebb för miljömålen, där samhällsekonomiska effekter för åtgärder beskrivs som inspiration när åtgärdsprogram ska tas fram och följas upp. Utöver att exemplen läggs in i åtgärdsbanken har de samlats i ett PM/rapport, där även de samhällsekonomiska effekterna finns beskrivna för respektive åtgärd. En anledning till att det också blev ett textdokument är att det kan vara enklare för dem som behöver en överblick och vill bli inspirerade i början av sitt arbete med att ta fram ett nytt åtgärdsprogram.

RUS har följt LEKS arbete med uppdrag om regionala strategier och planer för energi och klimat.

I arbetet med hur vi stärker miljömåluppdraget, se egen aktivitet i slutet av verksamhetsberättelsen, har mycket handlat om frågor som rör miljömålsprocessen och länsstyrelseinstruktionen § 6.

Agenda 2030, miljödimensionen av hållbar utveckling, PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 33 dagar

Har genomförts som planerat.

RUS har deltagit i det länsstyrelsegemensamma arbetets arbetsutskott, med RUS verksamhetsledare som sammankallande (en av två, där den andra kommit från länsstyrelsernas MR-verksamhet) och med RUS kommunikatör.

Insatser har genomförts utifrån den handlingsplan som lades fast av länsrådsmötet för 2023 och som förlängdes att gälla även 2024.

En stor insats har varit det omtag i det gemensamma arbetet som skett under året och på initiativ av landshövding Georg André. Detta inleddes med ett internt på residenset i Karlstad 20-21 mars. Där deltog 16 länsstyrelseföreträdare bestående av landshövdingar, länsråd, chefer och strateger. Samhällsnytta vid Karlstad universitet medverkande också. RUS planerade, finansierade och medverkande i mötet. Efter mötet sammanställdes resultatet och förslag framåt, som gick på remiss till alla länsstyrelser. Ett förslag till styrning framåt och handlingsplan 2025 utarbetades som togs upp på länsrådsmötet den 10 december, där det i huvudsak mottogs väl. Då det särskilda uppdraget om Agenda 2030 inte fanns kvar i regleringsbrevet 2025, förs nu en diskussion om det föranleder förändringar i förslaget, som dock är utformat så att det ska vara relevant även utan förlängt uppdrag.

Ett antal möten har ordnats i den interna organisationen under året: styrgrupp (3 möten), referensgrupp med representanter för chefsnätverk (2 möten), kontaktpersonnätverk (5 möten, varav ett fysiskt den 13 november med medverkan av Vinnova) och Au (5 möten).

Mycket arbete har också lagts ned i länsstyrelsernas roll att vara sammankallande i myndighetsnätverket GD-forum för Agenda 2030. RUS har bistått landshövding Georg André vid sammankallande av Lilla GD-gruppen, styrgruppen för GD-forum (5 möten, varav ett fysiskt den 19 december) och sammankallat operativa gruppen med 30-tal myndigheter (7 möten). RUS/länsstyrelserna har medverkat i planeringen av årets nätverksträff på tema näringsliv som arrangerades tillsammans med Svenskt näringsliv den 25 april. Ett stort antal myndighetschefer och operativa personer deltog. Statssekreterare vid klimat- och näringslivsdepartementet medverkade. Länsstyrelserna och RUS har också medverkat i påbörjad planering av nätverksträff för 2025 på tema Ett ledarskap för hållbarhet, beredskap och civilt försvar.

RUS verksamhetsledare har intervjuats av Riksrevisionen med anledning av deras pågående revision av regeringens arbete med Agenda 2030.

Här återges den gemensamma text för arbetet som tas med i alla

länsstyrelser årsredovisning:

”Det gemensamma arbetet syftar till att stödja länsstyrelserna i regleringsbrevsuppdrag för Agenda 2030. Exempel på prestationer och effekter:

- Behov av nyorientering i arbetet, i syfte att säkra samnyttjande och kopplingar mellan olika uppdrag samt beakta omvärldsfaktorer och regeringens styrsignaler, ledde 2024 till ett omtag. Detta inleddes med ett arbetsmöte i Karlstad som samlade en bred representation av landshövdingar, länsråd, chefer och strateger. Resultatet remitterades och förslag till fortsatt arbete har tagit fram, med fokus på samhällsutmaningar och arbetssätt. Arbetet ska samtidigt bygga vidare på det tidigare gemensamma arbetet.
- Länsstyrelserna ingår i myndighetsnätverket GD-forum Agenda 2030 och samordnar sedan 2022 GD-forum; dels Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmland är ordförande, dels Operativa gruppen. Arbetet har resulterat i en ny samverkansplan med fokus på kompetens i omställning och krisberedskap. Länsstyrelsen har medverkat till 2024 års nätverksträff om hur myndigheter kan stärka samverkan med näringslivet.
- Dialog har skett med Regeringskansliet och intervjuer med Riksrevisionen i pågående granskning av regeringens arbete med Agenda 2030.
- Erfarenhetsutbyten har skett avseende hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer, data/analys, kommunikation samt hur komplexa hållbarhetsutmaningar kan hanteras. Möten med länsstyrelsegemensamma grupper i arbetet har genomförts.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.”

Målkonflikter och synergier Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 14 dagar
Har genomförts som planerat.

Under året har projekt synergier genomförts. Syftet har varit att höja kompetensen hos miljömålssamordnare, energi- och klimatstrateger och andra inom länsstyrelserna om hur synergier kan användas. En arbetsrapport om synergier togs fram och ett förslag till process för hur länsstyrelserna gemensamt kan identifiera synergier. Utifrån de workshoppar projektet genomförde under 2023 med representanter för RUS, LEKS och klimatanpassningsnätverket togs en rapport fram 2024: Hur packar man bilen tillsammans? En handbok om synergier. Rapporten

är publicerad på rus.se. I juni hölls ett webinarium kopplat till rapportens innehåll (48 deltagare). Inspelning och bilder finns på samarbetsytan. Länsstyrelsen Kalmar har utöver RUS arbetat i projektet.

I verksamhetsplanen ingick också insatsen: ”Samla och förmedla befintlig kunskap om hur målkonflikter kan hanteras och synergier kan stimuleras inom olika områden av betydelse för miljömålsarbetet.” Arbetet med detta pågår nu och planeras avslutas första kvartalet 2025.

Strategisk samhällsplanering, PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 29 dagar

Har genomförts som planerat.

I verksamhetsplanen ingick att fortsätta sprida och följa upp hur vägledningen Hållbar strategisk samhällsplanering som bidrar till miljö-, klimat- och energimålen (publicerad 2023) använts. Frågor om detta ställdes i enkäten om användningen av RUS vägledningar. 30 procent av länen svarade att de läst den och använt den som stöd i arbetet.

Den 25 januari anordnade RUS tillsammans med andra berörda nätverk webinarium på tema samhällsplanering där 159 medarbetare från länsstyrelserna deltog. Där informerades om vägledningen, Miljömålsrådets programområde ramverk för nationell planering (Boverket medverkade), ERUF-projektet (se nedan) med mera. RUS medverkan i ramverk för nationell planering har under året inneburit mycket arbete kring samhällsplanering.

Tillsammans med LEKS och samhällsbyggnadsnätverket deltar RUS för länsstyrelserna sedan 2023 i ERUF-projektet Svenska modell för hållbar urban utveckling lett av Boverket och kopplat till Rådet för hållbara städer. Syftet är att skapa och tillhandahålla en myndighetsgemensam plattform för samverkan och erfarenhetsutbyte inom hållbar stads- och samhällsutveckling Plattformen erbjuder stödmottagande kommuner och regioner inom det nationella regionalfondsprogrammet för hållbar urban utveckling kunskaps- och processtöd och stimulera nya projekt. Resultaten ska också spridas till alla kommuner och regioner. Länsstyrelserna har under året deltagit genom RUS, LEKS och samhällsbyggnadsnätverket motsvarande 40 procent av en heltid, RUS drygt 10 procent. För alla län som har en kommun, region eller samling av kommuner med en strategisk Territoriella strategi finns en kontaktperson från länsstyrelsen – nu 14 län. Plattformen har koppling till Rådet för hållbara städer. Egna redovisning av vad som åstadkommit under 2024 finns, se vidare: [**Svensk modell för hållbar urban utveckling inom EU:s regionala utvecklingsfond - Boverket**](#)

RUS har deltagit i LEKS förstudie kring hur klimat- och energiperspektivet kan integreras i samhällsplanering.

Miljömål i regional tillväxt och näringsliv Delvis särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 10 dagar

Har delvis genomförts som planerat.

RUS har haft viss dialog med NHT21 (chefs nätverket för hållbar tillväxt).

Den 12 april arrangerade RUS, NHT21 och LEKS ett webinarium på tema Grön omställning – och aktuella uppdrag. 78 länsstyrelsemedarbetare deltog. Miljömål och flera andra berörda nätverk var inbjudna.

Tillväxtverket informerade om olika aktuella uppdrag, inkl. sin rapport företages gröna omställning, och länsstyrelserna informerade om aktuella RB-uppdrag.

RUS har fortsatt medverka i referensgruppen till Tillväxtverkets uppdrag miljödriven näringslivsutveckling med cirkulär ekonomi.

I verksamhetsplanen ingick att följa upp hur RUS vägledningar för näringslivet (2019) har använts och identifiera vad RUS skulle kunna göra mer för miljömålen i näringsliv och företag. Här har mindre än vad som var ambitionen gjorts. I enkäten om användningen av RUS vägledningar har fråga om de tidigare vägledningarna ställts. 20 procent av länen svarade att de läst och använt dem. Den låga andelen kan delvis förklaras med att de är gamla och har marknadsförts för lite. Delar av innehållet är dock aktuellt. Vid GD-forums Agenda 2030 nätverksträff på tema näringsliv kom en mängd förslag på insatser fram vid dess workshopdel som kan användas som underlag för en fortsatt diskussion.

I verksamhetsplanen ingick också att bevaka möjligheter med stöd via ERUF genom LEKS arbete med detta. Här har inga direkta insatser gjorts.

Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion, PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 21 dagar (samt 18 dagar utanför arbetsgruppen)

Har genomförts som planerat.

RUS har fortsatt ansvara för länsstyrelsegemensamt arbete med cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion genom många olika insatser.

Fem möten har hållits i RUS referensgrupp (Susanne Dahlberg RUS/Skåne, Lina Hadartz Västra Götaland, Rebecka Bjurhall Västernorrland, Helena Westberg Halland, Elisabeth Johansson Jönköping och Magnus Eriksson RUS/Gävleborg). Aktiviteter i gruppen har varit omvärldsbevakning, sprida goda exempel, planerat webinarier, inspel till miljömålsrådets programområde Cirkularitet i klimatomställningens materialflöden, deltagit i nationella satsningar samt genomförde av workshop på Nobelmötet.

10 digitala frukostwebbinarier för länsstyrelser, regioner och kommuner

har ordnats, framför allt koncentrerade till vecka 40-41. Sammanlagt ca 1000 deltagare (i genomsnitt 100 per möte):

25/9 Vad händer inom nationell plastsamordning? Åsa Stenmarck, Naturvårdsverket

30/9 Miljöspendanalys och cirkulär ekonomi Maike Bäcklin, Upphandlingsmyndigheten

1/10 Dags för en ljus bild av framtiden – hur våra framtidsbilder förändrar normer Fredrik Björk och Anna Velander Gisslén, Tankesmedjan Normskifte

3/10 Nya regler för batterier och fordon – påverkan på kommunala och regionala aktörer Jakob Rindegren och Ambjörn Lätt, Naturvårdsverket

4/10 Ett resurseffektivt och cirkulärt Dalarna Marit Ragnarsson, Länsstyrelsen Dalarna

20/11 Tips för minskat matsvinn, Karin Fritz, Livsmedelsverket

8/10 Cirkulär försörjningsberedskap - en del av hållbar beredskap och ett starkare totalförsvaret Malin Bristow, Karl Torring och Catrin McCann, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

9/10 Ny nationell avfallsplan Avfall i ett cirkulärt samhälle och nytt avfallsförebyggande program – Sverige tänker efter – före! Rebecka Ugglan med flera, Naturvårdsverket

10/10 Delegationen för cirkulär ekonomi och omställningen i näringslivet Ylva Notini Wallén, Delegationen för cirkulär ekonomi

14/10 Att konsumera det byggda – cirkularitet i byggande och förvaltning Hanna Gelotte Fernandez, Riksantikvarieämbetet samt Rasmus Renglin, Otto Ryding och Ylva Rönning, Boverket

Därutöver har RUS varit med och ordnat två webinarier inom Naturvårdsverkets projekt Kommunplast.

RUS har lämnat in ett förslag på ett projekt om cirkularitet i prövning och tillsyn till Miljösamverkan Sverige.

RUS har deltagit och bidragit i Miljömålsrådets programområde cirkularitet i klimatomställningens materialflöden, nio digitala möten och en heldag.

Översättningen av delar av "The circularity gap report" är översatt till svenska och spridd till länsstyrelserna.

RUS har deltagit i referensgruppen i SEI:s projekt Konsumtionskompassen version 2.0.

Länstransportplanering, PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 14 dagar
Har genomförts som planerat.

Under 2024 fortsatte projektet Klimatsmarta länstransportplaner som löpt på i flera år i samarbete mellan RUS, LEKS och samhällsbyggnadsnätverket. Projektet har haft en arbetsgrupp och en egen styrgrupp som under året haft några möten. Det har varit en del utmaningar att bemanna styrgruppen och arbetsgruppen under året.

Projektet har under året varit länsstyrelsernas kontaktyta gentemot Trafikverkets regeringsuppdrag om transportsektorns klimatomställning. Med anledning av detta deltog bl.a. RUS i en intervju.

Rapporten Hur kan vi göra länstransportplanerna mer klimatsmarta uppdaterades och publicerades på rus.se. Uppdateringen krävde mer arbetet än planerat eftersom det hänt en del sen förra uppdateringen.

I februari anordnades ett gemensamt webinarium med expertgruppen för transportinfrastruktur för remissen Trafikverkets förslag till inriktningsplanering för infrastrukturplaneringen. På RUS samarbetsyta finns inspelningar och bilder. I februari ordnades också ett Skypemöte om länstransportplanering i allmänhet.

Processen för framtagande av ny nationell transportinfrastrukturplan och länstransportplaner har varit i fokus. Projektet har också uppmärksammat frågan om samhällsekonomiska analyser i transportplaneringen.

RUS har deltagit i en workshop anordnad av forskningsprogrammet Mistra SAMS, Nu realiserar vi en hållbar omställning på transportområdet! med experter och företrädare från akademi, civilsamhälle, näringsliv och offentlig sektor. Fortsätter som nätverk för deltagarna.

Kulturmiljö

RUS arbetsgrupps tid i VP: 15 dagar. Har genomförts som planerat.

RUS har kommunicerat och samverkat med Kulturmiljöforum. Referensgruppen har inte träffats mindre än planerat, dels för att annat prioriterats, dels beroende på förutsättningarna för de medverkande.

RUS har genomfört uppdatering av i indikatorn Skyddad bebyggelse som består av två delar, byggnadsminnen och q-märkt. Vid uppdateringen har kartan och diagrammet uppdaterats för delindikatorerna q-märkt och byggnadsminnen. Diagrammet för delen byggnadsminnen omfattar perioden 1999-2023 och kartan redovisar situationen 2023. Diagrammet för delen q-märkt redovisar utvecklingen under perioden 1999-2020 för de län som har data för perioden. I kartan för delen räkna-q redovisas

situationen 2010. Samtliga län utom Stockholm har genomfört inventeringen åtminstone fram till 2010. Ungefär hälften av länen har genomfört inventeringen fram till 2020, några fram till 2024.

Länsstyrelserna ansvarar för datainsamlingen till q-märkt genom inventeringen Räkna q som syftar till att inventera skyddad bebyggelse samt natur- och kulturvärden i detaljplaner. Inventeringen innebär att länsstyrelserna går igenom samtliga kommunala detaljplaner och registrerar mark- och planbestämmelser som berör natur- och kulturvärden. Arbetet sker i en gemensam databas och i ett webbaserat GIS - Nationell webbkarta för Räkna q - som utgör den tekniska plattformen för arbetet. Utvecklingen har skett av RUS och GIS-funktionen vid Länsstyrelsen Jönköping har bistått. I plattformen finns verktyg och underlag för att genomföra arbetet, bland annat länk till detaljplaner i Lantmäteriets arkiv. Under året har stödande insatser skett för att främja arbetet med inventeringen. Öppna arbetsmöten – digitalt grupprum Räkna q - har hållits på fredagar för länens ansvariga. Arbetet med Räkna q har till viss del påverkats av att Lantmäteriet med hänvisning till säkerhetsskäl har begränsat tillgången till sitt arkiv.

Under 2024 konstateras att det fortfarande finns behov av mindre kompletteringar i Räkna q från tidigare länsvisa databaser. Flera länsstyrelser arbetar i nuläget emellertid inte aktivt med Räkna q. Andelen län som arbetar med Räkna q behöver öka för att höja kvaliteten på indikatorn. Erfarenheterna från länens arbete med Räkna q visar också att de data som samlas in, vid sidan av att bidra till indikatorn q-märkt - också kan vara till nytta för länens arbete för att främja miljömålen. Data från Räkna q kan till exempel fungera som stöd i kommunal planering och kan också användas i länsstyrelsernas arbete med kulturmiljö och gestaltning. Ett möjligt utvecklingsområde är att använda data från Räkna q för att följa hur grönstrukturer och frågor om klimatanpassning hanteras i kommunala detaljplaner.

RUS har börjat planera för att lyfta landskapsperspektivet i miljömålsarbetet. Utgångspunkten är hur detta kan utveckla arbetet med natur- och kulturmiljö, men också frågor om robusthet, uthållighet och beredskap. En prel. slutsats är att landskapsperspektivet präglas av sakområdesvisa utgångspunkter och att det finns behov av att utveckla gemensamma perspektiv. Landskapsperspektiv kan fungera som utgångspunkt för det tvärsaktoriella arbetet och att samordna olika hållbarhetsperspektiv och sakområden. Vidare finns flera beröringspunkter med aktuella utvecklingsområden inom miljö- och hållbarhetsarbetet, till exempel ekosystemtjänster, grön infrastruktur, Agenda 2030, systemanalys och beredskap. RUS redovisade olika utgångspunkter för landskapsperspektiv vid Nobelmötet. Insatserna 2024 kommer ligga till grund för fortsatt arbete 2025.

Under miljömålsdagarna medverkade RUS tillsammans med Riksantikvarieämbetet i en programpunkt som tog upp erfarenheter från arbetet med kulturmiljöfrågorna i miljömålsarbetet.

RUS har samverkat med Riksantikvarieämbetet i uppbyggnaden av uppföljning avseende hur klimathändelser och klimatförändringars påverkan på förutsättningarna för kulturmiljöarbetet. Uppföljningen kommer genomföras i form av en återkommande enkät till länen. Inom ramen för arbetet har genomförts ett antal digitala möten för att samla in synpunkter från länsstyrelserna samt att stödja inför besvarandet av enkäten. Inbjudan till mötena har skickats till länens kontaktpersoner för generationsmålet, kulturmiljö i miljömålsarbetet, miljömålssamordnare samt till chefsnätverket för kulturmiljö. Under hösten genomfördes en webbkonferens som tog upp olika perspektiv på hur kulturmiljöarbetet redan har påverkats eller kan komma att påverkas av klimathändelser eller klimatförändringar. Dokumentationen finns på RUS share-point och kommer utgöra underlag för länens arbete med att besvara enkäten.

Arbetet med kulturmiljöfrågorna i RUS har delvis påverkats av ett ökat åtagande inom Miljömålsrådets Ramverk för nationell planering. Arbetet där har dock i hög grad bedömts vara av relevans för kulturmiljöfrågorna i miljömålsarbetet.

Grön infrastruktur, ekosystemtjänster och skog

RUS arbetsgrupps tid i VP: 20 dagar. Har delvis genomförts som planerat.

RUS har fortsatt arbetat med att stärka de gröna miljömålen genom flera insatser.

Mest fokus har legat på Miljömålsrådets programområde kolinlagring och biologisk mångfald i markanvändning samt de fristående samverkansåtgärderna funktionell grön infrastruktur samt staten som skogsägare.

Fyra möten har anordnats med RUS referensgrupp för gröna frågor. Referensgruppen har varit involverad i Miljömålsrådsarbetet och bistått länsstyrelserna i att integrera landskapsperspektivet och grön infrastruktur i andra verksamheter. Bland annat genom att stötta det nationella GI-stödets arbete inom FO Natur och samordna med Gröna gruppen i länsstyrelsernas miljöchefsnätverk. Skogsstyrelsen har medverkat i referensgruppen. Aktiv omvärldsbevakning har skett genom att bland annat medverka i Naturvårdsverkets samordningsmöten, löpande följa utvecklingen av arbetet med restaureringsförordningen och leta efter länkar mellan miljömålsarbetet och övriga uppdrag inom länsstyrelsernas uppdrag.

Vid Nobelmötet medverkade Skogsstyrelsen och berättade om aktuella uppdrag.

Landsbygd, lantbruk och livsmedelsstrategier

RUS arbetsgrupps tid i VP: 4 dagar

Har genomförts som planerat.

Projektet Hållbar betesbaserad köttproduktion tillsammans med LD21 (chefs nätverket för lantbruk/landsbygd) och LEKS har genomförts i enlighet med projektplanen.

En särskild styrgrupp har funnits och projektledningen har bestått av medarbetare från Länsstyrelsen Skåne, Halland och Kalmar.

Två halvdagswebbinarier om Hållbar nötköttsproduktion för berörda verksamheter på länsstyrelserna, inkl. miljömål, ordnades 24 april och 16 maj. Vid första tillfället deltog 192 personer och vid det andra 161 personer. Ett flertal experter medverkade med föredrag som gav olika vinkar på frågan och det var också utrymme för korta gruppdiskussioner.

En rapport som återger innehållet vid webinarier, ger förslag på hur vi kan tillämpa kunskaperna framåt i våra verksamheter och utvärderar projektet har publicerats: Hållbar betesbaserad köttproduktion – Delprojekt inom "Ökad helhetssyn kring hållbar livsmedelsproduktion".

Under hösten planerades också för en ny insats 2025 som RUS styrgrupp ställt sig bakom, tema Beredskap för hållbar livsmedelsproduktion.

Arbetet inom Miljömålsrådets programområde hållbart livsmedelssystem där LD21 och RUS medverkat för länsstyrelserna har också bidragit till att uppmärksamma dessa frågor under året. I september informerades om programområdet vid ett länsrådsmöte.

Hälsofrämjande processer som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling

RUS arbetsgrupps tid i VP: 10 dagar (samt extra resurs)

Har genomförts som planerat.

RUS arbete inom denna aktivitet har haft mycket fokus på medverkan i Miljömålsrådets programområde Hälsa som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling och dess delområden.

Under 2024 har den största delen av RUS insatser gått till att delta i Miljömålsrådets programområde Hälsa som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling. Förutom deltagare från RUS arbetsgrupp har också läkaren Johan Hallberg, Region Dalarna, anlåtats av RUS, liksom tidigare. Deltagandet har omfattat huvudarbetsgrupp samt de båda delområdena Sociala konsekvensanalyser (SKA) och Data som drivkraft (DSD). I SKA har man under året arbetat med begrepp och nyckelaspekter för att ta fram en vägledning kring hälsofrämjande aspekter/friskfaktorer som kan vara relevanta att beakta i planering, gestaltning och förvaltning av den fysiska miljön. Som del i medverkan ges nu möjlighet för RUS att ta fram ett material, som relaterar till Ställ om för framgång, för att belysa ett

antal nyckelaspekter för jämlik hälsa och hälsofrämjande miljöer. Dialog har här förts med Socialstyrelsen och SKR kring möjligheten att utveckla stöd utifrån temat *Jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård för ett hållbart samhälle*. I delområdet DSD, har fokus legat på att tillsammans med KTH och MIDAS arbeta fram en dataportal/databas, mm för data kring hälsa och miljö.

Till projekthemsidan *Ställ om för framgång* har lagts nytt material i form av fler goda exempel (för närvarande 48 stycken) på tillämpningar av temat hälsofrämjande processer som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling.

Under året har tre möten genomförts i referensgruppen Hälsa och miljömål. Grupperingen har utökats med en person inom folkhälsa samt en person från samhällsbyggnadsnätverket. Sen tidigare ingår friluftsliv och miljömål. Temamötet Miljö & Hälsa den 31 maj som beskrivs under aktiviteten stöd till kommunernas miljömålsarbete bjöd även in berörda grupperingar från länsstyrelserna, miljömålssamordnare, Agenda 2030 samt friluftslivssamordnare.

Robusthet, resiliens och beredskap, Särskild utvecklingsinsats

RUS arbetsgrupps tid i VP: 9 dagar

Har delvis genomförts som planerat.

I verksamhetsplanen avsågs att utifrån beredskapstemat på Nobelmötet 2022 och LEKS nätverksträff samt miljömålsdagarna 2023 identifiera insatser som kopplar miljömålen till robusthet, resiliens och beredskap. Vidare ha dialog med länsstyrelsernas verksamhet kring totalförsvar och civil beredskap samt ordna kunskapshöjande aktiviteter.

En grupp inom RUS arbetsgrupp har under året haft en handfull möten där detta diskuterats. Särskilt möte med försvarsdirektörernas nätverk har ännu inte genomförts och inga särskilda kunskapshöjande aktiviteter. Nobelmötets tema om landskapsperspektivet och även systemanalys ansluter dock till dessa frågor.

Myndighetsnätverket GD-forum Agenda 2030:s nätverksträff våren 2025 har tema Ett ledarskap för hållbarhet, beredskap och civilt försvar. RUS är med i planeringen av detta där MSB även ingår. Kontakter med MSB har också skett i RUS arbete med cirkulär ekonomi.

Kommunikation och organisation

Resursåtgång

Denna verksamhet har finansierats genom RUS arbetsgrupps tid. I verksamhetsplanen 2024 tidsattes denna till 167 arbetsdagar.

Arbetsgruppen bedöms vid uppföljningen ha lagt ned denna tid. Medel har också använts för arrangemang.

Uppföljning av aktiviteter

Nobelmötet, PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 30 dagar.

Har genomförts som planerat.

Det årliga Nobelmötet för länsstyrelsernas miljömålsamordnare och deras chefer hölls den 4-5 december på hotell Clarion vid Skanstull i Stockholm. Ca 45 personer deltog på plats utöver inbjudna gäster. Medverkan på Skype var också möjlig och där deltog som mest ca 15 personer. Temat för Nobelmötet var Budskap och arbetssätt framåt i det regionala miljömålsarbetet.

Programmet omfattade följande:

- Välkomna! Kontaktlänsråd Veronica Lauritzsen inledde. Sen om de sju budskapen, enkäten om RUS vägledning, RUS verksamhet 2025 och arbetet i Miljömålsrådet.
- Aktuellt från regeringen. Mette Lyngsøe Svejgaard, Klimat- och näringslivsdepartementet
- Om arbetet med Svensk modell för urban utveckling och föredrag om Systemanalys.
- Varför går omställningsarbetet så trögt och vad kan få fart på det? *Föredrag* av Maria Wolrath Söderberg, docent i retorik vid Södertörns högskola.
- Workshop om budskapen för miljömålen framåt. Inleddes med exempel från Länsstyrelsen Stockholm.
- Lärande exempel utifrån projekt som fått miljömålsmedel: masshantering (Stockholm) och hållbarhetsveckan (Västerbotten).
- Åtgärdswebb för miljömålen.
- Digitala kunskapsunderlag om skogens natur- och kulturmiljövården. Medverkan av Skogsstyrelsen.
- Resilienta landskap – Miljömålsperspektiv på landskapet. Föredrag av RUS.
- Fler lärande exempel utifrån projekt som fått miljömålsmedel: biologisk mångfald och näringsliv (Jönköping).
- Miljömålen 25 år – erfarenheter och framåtblick. Inledning och workshop ledd av Naturvårdsverkets miljömålsenhet. Även information om fördjupad utvärdering 2027.

- Hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi – hur kan vi bidra till nya nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet? Medverkan av Naturvårdsverket.
- Miljömålsuppföljning och miljöövervakning, inför 2025, inkl. gruppdiskussioner.

All dokumentation är upplagt på RUS samarbetsyta.

Länsstyrelse- och myndighetsdialog

RUS arbetsgrupps tid i VP: 11 dagar

Har genomförts som planerat.

Detta har skett genom bland annat deltagande vid ett länsrådsmöte med programpunkt om Miljömålsrådet och miljömålsarbetet/RUS samt programpunkt vid länsrådsutskott för miljö och energis möte med Klimat- och näringslivsdepartementet under våren. (RUS har därtill medverkat vid ytterligare två länsrådsmöten för punkter om samverkan hållbara livsmedelssystem och Agenda 2030.)

Därtill löpande dialog med kontaktlänsråd miljö och medverkan vid flertal möten med utökad länsrådsutskott för miljö och energi, deltagande vid Miljönätverkets träffar och chefsgrupper, fyra möten med miljömålsuppdragets chefer, löpande avstämningar LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) med flera. LEKS och RUS har samarbetat i flera insatser.

Dialog med flera nationella myndigheter och länsstyrelsegemensamma chefsnätverk. I flera projekt har sistnämnda ingått i styrgrupperna.

En person i RUS arbetsgrupp har liksom tidigare ingått i arbetsutskottet för länsstyrelsernas miljöledningsnätverk.

RUS styr- och arbetsgrupp samt organisationsutveckling PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 99 dagar

Har genomförts som planerat.

Styrgruppen har haft fyra möten (1/2, 26/4, 20/9, 28/11), varav ett fysiskt möte med arbetsgruppen. Arbetsgruppen har haft 10 möten, varav ett tvådagarsmöte i Stockholm 29-30 augusti, samtliga övriga digitala. Anteckningar finns från samtliga möten. Ansvar i arbetsgruppen är fördelat på övergripande samordningsuppgifter, miljömålsansvar och utvecklingsområden (olika sakfrågor).

Styrgruppen har bestått av:

- Peder Eriksson, Lst Örebro, miljönätverket, ordförande
- Veronica Lauritzsen, Länsråd Gävleborg (under hösten tf Landshövding), kontaktlänsråd miljömål, länsrådsutskott miljö och energi
- Per Evenhamre, Lst Örebro, rep. miljömålsuppdragets chefer
- Catarina Kristensson, Lst Jönköping, rep. miljömålsuppdragets chefer
- Anna Onsten-Molander, Lst Västmanland, kulturmiljöforum
- Nina Kiani Jansson, Lst Västra Götaland, chefsnätverket för samhällsbyggnad
- Lovisa Forssell, Lst Örebro, chefsnätverket landsbygd/lantbruk (LD21), som avgått under året och ersatts av Elin Nystrand, Lst Värmland.
- Karin Frejarö, Lst Västernorrland, chefsnätverket hållbar tillväxt (NHT21), som avgått under året och ersatts av Maria Ek, Länsstyrelsen Västmanland.
- Fredrik Rangstedt Naturvårdsverket, adj., miljömålsenheten
- Vanja Strand, Skogsstyrelsen
- Susanne Eriksson, HaV, som avgått under året och Hav har ej ersatt henne med någon annan.
- Per Tholander, Sveriges kommuner och landsting, adj.
- Magnus Eriksson, Lst Gävleborg, verksamhetsledare

Arbetsgruppen har bestått av:

- Anders Bergström, Lst Västra Götaland
- Anna-Lena Lökvist-Andersen, Lst Stockholm
- Annika Svensson, Lst Västra Götaland
- Birgit Nielsen, Lst Västra Götaland
- Carl-Johan Sanglert, Lst Jönköping
- Eva Mikaelsson, Lst Västerbotten
- Johan Niss, Lst Skåne
- Moa Lindvert, Lst Jönköping
- Magnus Eriksson, Lst Gävleborg
- Marie Vallin, Lst Västerbotten
- Susanne Dahlberg, Skåne Lst
- Louise Ellman Kareld, Lst Kronoberg

- Camilla Andersson, Skogsstyrelsen

Därtill har Lina Hadartz, Lst Västra Götaland, arbetat med RUS-medel.

Särskilda avstämningar och löpande dialog har skett med Naturvårdsverkets miljömålsenhet och dess samordningsfunktion miljömål.

Vissa insatser har skett i syfte att utveckla RUS organisation. Framför allt genom dialog i styr- och arbetsgruppen. Reviderad version av dokumentet RUS roll och verksamhetsbeskrivning har lagts fast.

RUS har administrerat hanteringen av länsstyrelsernas regionala miljömålsmedel som finns i Länsstyrelsen Gävleborg. En omfördelning av miljömålsmedel har gjorts under året, där vissa medel från RUS överfördes till några enskilda länsstyrelser som efterfrågade detta.

Kommunikationsarbete

RUS arbetsgrupps tid i VP: 13 dagar

Har genomförts som planerat.

Löpande skötsel och förbättringar har skett av RUS webbplats och samarbetsyta. En mängd kommunikationsinsatser har skett kopplat till RUS olika verksamheter och det särskilda nyhetsbrev Nytt från RUS har också skickats ut. Kommunikation har skett inför byte av samarbetsytor framöver.

Kommunikationsstrategin har tagits upp i arbetsgruppen, men inte reviderats, då den bedömts aktuell. Inget särskilt samarbete har skett med andra länsstyrelsegemensamma kommunikatörer.

Miljömålen 25 år och hur vi stärker miljömålsuppdraget Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

RUS arbetsgrupps tid i VP: 14 dagar

Har genomförts som planerat.

Utifrån den dialogprocess som påbörjades 2023 om hur vi stärker miljömålsuppdraget, togs i början av året ett förslag fram som remitterades till alla länsstyrelsernas miljömålssamordnare och chefer. Ungefär hälften av länsstyrelserna lämnade in synpunkter. Slutligt förslag till Sju budskap och arbetssätt för hur vi stärker det regionala miljömålsuppdraget togs fram i form av rapport och PowerPoint och godkändes av RUS styrgrupp vid mötet 26 april. Spreds senare brett inom länsstyrelserna och även externt. Budskapen har under året lyfts och använts i olika sammanhang och tanken är planering framåt ska ta utgångspunkt i dessa och bristanalys utifrån dessa.

Att miljömålen beslutades av riksdagen i april 1999 och således fyllde 25 år under 2024 har uppmärksammats på flera sätt. Redan vid Nobelmötet 2023 togs detta upp i ett pass där Miljömålsrådets ordförande Göran Enander deltog. Under våren initierade Naturvårdsverket arbete med en

film om miljömålen 25 år som de också samarbetare med RUS om. Filmen lanserades på miljömålsdagarna i Luleå och är utgiven av Naturvårdsverket och Länsstyrelserna. Miljömålen 25 år uppmärksammades på flera sätt vid miljömålsdagarna, däribland med en kort historik av RUS. På RUS samarbetsytan lades också upp en mapp där länsstyrelser uppmanades dela sina exempel på hur de uppmärksammat miljömålen 25 år, vilket flera gjort under året.

Bilaga 2: Uppföljning av RUS treårs mål 2022-2024

Värdering:

1 = Målet bedöms i hög grad vara uppnått.

2 = Målet bedöms i tillräcklig grad vara uppnått.

3 = Målet bedöms i mindre grad vara uppnått.

I uppföljningen nämns också värderingen för motsvarande mål för perioden 2019-2022 (första gången treårs mål sattes upp).

Miljömålsuppföljning

- Regional årlig uppföljning är ändamålsenlig och effektiv utifrån syftet att ge underlag till nationell årlig uppföljning och stimulera miljöarbetet regionalt och lokalt. RUS stöd och samordning är väl fungerande och RUS sammanställningar kommer till nytta.
Uppföljning: 1. Arbete har skett kontinuerligt för att utveckla och förbättra. Enkäter till nationellt målsvariga bekräftar nytta för dem. Från hösten 2023 har översyns- och utvecklingsarbete skett i RUS som fortsätter 2025 och som kommer påverka arbetet framåt. (För motsvarande mål 2019-2021 samma värdering.)
- Indikatorerna (miljömålsindikatorer och kategorin fler indikatorer i miljöarbetet) på Sverigemiljömål.se är till nytta för det regionala och lokala miljöarbetet. Den lokala nivån på indikatorer förvaltas och utvecklas på Kolada i samarbete med RKA. Där det är möjligt och ändamålsenligt fortsätter arbetet med att redovisa fler indikatorer på regional och lokal nivå. RUS bidrar till samordning och som kontaktyta i indikatorarbetet. Uppföljning: 2. Miljömålsindikatorerna är till nytta. RUS och länen förvaltar den regionala nivån. Utveckling har varit mindre aktiv dessa år, vilket även beror på nationella prioriteringar. Kategorin fler indikatorer har inte kommit till på Sverigemiljömpl.se utan pausats av resursskäl. Kontakt med RKA för den lokala redovisningen har varit sporadisk. (För motsvarande mål 2019-2021 samma värdering.)
- RUS arbetar aktivt med och bidrar till smart miljöinformation och dess kopplingar till miljöarbete. Uppföljning: 2. RUS har följt och bidragit i miljöinformationsförsörjning, inkl. förvaltningsobjekt vatten och miljömål, där Åtgärdswebb ingår. Uppdraget och samarbetet kring smart miljöinformation har avslutats och fortsatt arbete sker i nya former. (För motsvarande mål 2019-2021 samma värdering.)

- Miljöanalyser och analyser av åtgärders effekter är mer utvecklade på den regionala och lokala nivån till nytta för åtgärdsarbetet, årlig uppföljning och fördjupad utvärdering. RUS bidrar aktivt med olika insatser för detta. Uppföljning: 2 RUS har arbetat mer med detta denna treårsperiod än den förra (då värdering var 3), framför allt genom arbetet med vägledning i samhällsekonomisk analys.
- Miljöövervakningen och dess resultat används mer för miljömålsuppföljningen och RUS bidrar till detta på den regionala och lokala nivån. Uppföljning: 1. RUS har arbetat mer med detta denna treårsperiod än den förra (då värdering var 2), framför allt genom satsning på särskilt analysprojekt.
- Uppföljningen av miljömålen och de globala målen för hållbar utveckling och dess indikatorer av samordnad och kommunikativt ändamålsenlig på regional och lokal nivå. I länsstyrelsernas Agenda 2030-uppdrag att följa utvecklingen är miljödimensionen väl hanterad. RUS bidrar aktivt till detta. Uppföljning: 2. Länsstyrelserna och RUS har följt och bidragit. RUS har medverkat i revidering av lokala nyckeltal för Agenda 2030 på Kolada och arbete med nationella samordnaren för Agenda 2030, vars förslag ej fullföljdes. Visst arbete har skett med att se hur miljömålsuppföljningen är del av uppföljningen av hållbar utveckling i stort, men det kan komma längre. Arbete med detta har prioriterats ned, uppdraget till SCB har utgått. (För motsvarande mål 2019-2021 värdering 1.)

Stöd i åtgärdsarbetet

- RUS bidrar till att synliggöra den regionala och lokala nivåns betydelse för miljö- och hållbarhetsarbetet samt till tvärsektoriella och helhetsperspektiv. RUS tar sig an frågor av vikt för det regionala och lokala miljömålsarbetet som ingen annan naturligt tar om hand, stimulerar samverkan mellan länen, olika nivåer och aktörer samt bevakar att miljömålen beaktas i bland annat strategier. Uppföljning: 1. RUS har under perioden bedrivit ett flertal olika insatser och samverkan som bidragit till målets ambition. (För motsvarande mål 2019-2021 samma värdering.)
- Miljömålen, inklusive etappmålen, används och kommuniceras regionalt och lokalt av olika aktörer samt anpassas där så är möjligt och ändamålsenligt. RUS bidrar till detta och även till att kommunikation och användning av miljömålen i förhållande till de globala målen i Agenda 2030 blir ändamålsenlig och begriplig för olika målgrupper. Uppföljning: 1. RUS och enskilda länsstyrelser har bidragit till målets ambition. RUS vägledning för etappmål har blivit klar och rutin för den framåt. Miljömålen 25 år har uppmärksammats. (För motsvarande mål 2019-2021 var värderingen 2.)

- Miljömålen är integrerade i länsstyrelsernas och Skogsstyrelsens verksamhet och en utgångspunkt vid planering, genomförande och uppföljning. RUS bidrar med olika insatser till detta och till samordning med andra uppdrag och målsystem. Uppföljning: 2. RUS och enskilda länsstyrelser har bidragit till målets ambition. Pågående RUS-projekt för detta ännu inte klart. (För motsvarande mål 2019-2021 samma värdering.)
- De regionala åtgärdsprogrammen är centrala styrdokument för miljö- och hållbarhetsarbetet i länen och bidrar till regional samverkan. Åtgärdswebben används aktivt som ett verktyg för detta. RUS riktlinjer och rekommendationer för regionala åtgärdsprogram och miljömålsprocessen är förankrade. Uppföljning: 1. Flertalet länsstyrelser har åtgärdsprogram som är viktiga styrdokument. RUS bidrar till metodutveckling och erfarenhetsutbyten. Under 2024 har uppdaterad vägledning för åtgärdsprogram lagts fast och ny webinarieriserie påbörjats. Åtgärdswebben har förvaltats. Drygt hälften av länsstyrelserna har använt den. (För motsvarande mål 2019-2021 var värderingen 2.)
- Länsstyrelserna lär av varandra och samarbetar kring metodutveckling. RUS fortsätter bidra till förändringsledningskompetens, även för kommuner. Uppföljning: 1. RUS har bidragit mycket till sådant samarbete. Grund- och fortsättningskurser i förändringsledning hållits för ett stort antal medarbetare och även kommuner. Webinarieriserie i förändringsledning har också initierats. (För motsvarande mål 2019-2021 samma värdering.)
- Det regionala miljömålsuppdraget och RUS arbetar för de globala hållbarhetsmålen och med genomförandet av Agenda 2030. Uppföljning: 1. RUS har fortsatt bidra till länsstyrelsegemensamt arbete för Agenda 2030. Vidare bidragit till samverkan med olika aktörer och uppdrag externt. Under perioden har länsstyrelserna varit sammankallande i myndighetsnätverket GD-forum Agenda 2030. På flera länsstyrelser har miljömålssamordnare hållit samman RB-uppdraget. (För motsvarande mål 2019-2021 samma värdering.)
- Länsstyrelserna och RUS bidrar till arbetet i Miljömålsrådet och med lokala och regionala perspektiv i detta arbete. Uppföljning: 1. RUS har i hög grad bidragit till länsstyrelsernas medverkan i Miljömålsrådet. (Detta mål fanns inte för perioden 2019-2021.)

Kommunikation och organisation

- RUS är ett ändamålsenligt väl fungerande samverkansorgan för det regionala och lokala miljömålsarbetet. Uppföljning som visar effekterna av RUS verksamhet är väl utvecklad. Uppföljning: 1. RUS har fungerat väl och levererat många nyttor till sina målgrupper och samverkansparter under perioden. RUS budget har minskat något.

Utvecklings- och förbättringsarbete har skett: de sju budskapen för miljömålsarbetet framåt, enkäten om användningen av RUS vägledningar, uppdatering av dokumentet RUS roll och verksamhet har reviderats. RUS har varit väl integrerat i den gemensamma organiseringen för länsstyrelserna. (För motsvarande mål 2019-2021 samma värdering.)

- RUS kommunicerar sin verksamhet till olika målgrupper i enlighet med framtagen kommunikationsstrategi. RUS vägledningar förvaltas, sprids och används. Uppföljning: 2. RUS verksamhet har kommunicerats brett genom olika kanaler. Vägledningarna har spridits och vissa reviderats. Mindre kommunikationsstrategiskt arbete och resurser för kommunikatör under perioden, men basfunktioner har fungerat väl. Enkäten 2024 om hur RUS vägledningar och stöd använts viktig grund för insatser framåt. (Detta mål fanns inte för perioden 2019-2021.)

Länstyrelserna

www.lansstyrelsen.se